

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud Praha-západ rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Simonou Kačerovou jako samosoudkyní v právní věci

žalobkyně: P. H., narozená
bytem
právně zastoupená advokátem Mgr. et Mgr. Tomášem Němečkem
sídlem Kořenského 1107/15, 150 00 Praha 5

proti
žalovanému: Ing. A. B., narozený
bytem
právně zastoupený advokátem Mgr. Jiřím Urbánkem
sídlem Na Kozačce 7/1289, 120 00 Praha 2 - Vinohrady

o ochraně osobnosti

takto:

- I. Žalovaný je povinen do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku odstranit z internetové stránky <https://www.facebook.cz> příspěvek pod titulkem „D. W.“ ze dne obsahující obrazovou podobu žalobkyně a text „Pokud by se B. opovážil kandidovat na prezidenta, tak už je dávno s panem S. domluvené, že na něho týden před volbami zase našijeme nějakou nepravdivou špinu. Posledně to zabralo. Pan S. byl velmi spokojený!“ a zdržet se jeho dalšího šíření.
- II. Návrh žalobkyně, aby bylo žalovanému uloženo zveřejnit po dobu sedmi po sobě jdoucích kalendářních dnů na své internetové stránce <https://www.facebook.cz> omluvu tohoto znění:

„Omluva:

Omlouvám se paní P. H. za neoprávněný zásah do jejich osobnostních práv způsobených zveřejněním nepravdivého příspěvku pod titulkem „“ na internetové stránce www.facebook.com/ ze dne .

Ing. A. B.“

se zamítá.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně žádala, aby bylo žalovanému uloženo odstranit z jeho internetové stránky příspěvek pod titulkem „D. W.“ ze dne , který obsahoval obrazovou podobu žalobkyně s dehonestujícím textem. Dále žádala, aby bylo žalovanému uloženo zveřejnit na jeho facebookových stránkách písemnou omluvu.

Návrh odůvodnila tím, že je novinářkou a ředitelkou . Žalovaný je p a bývalým p .

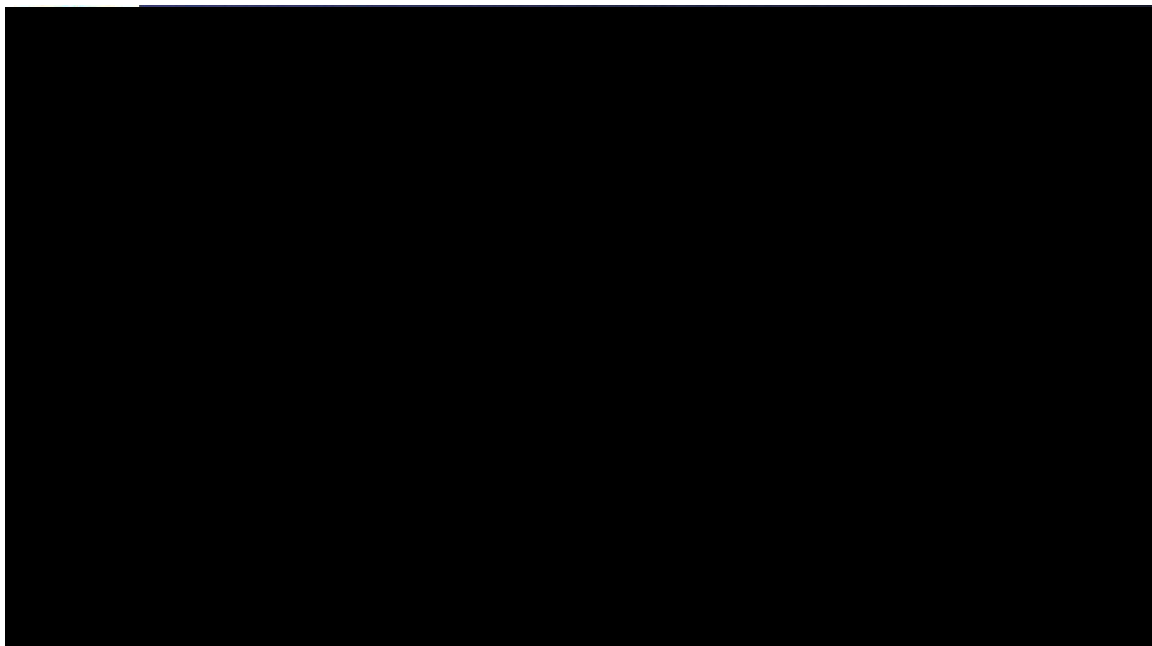
Dne zveřejnil na stránce www.facebook.com/ s titulkem „D. W.“ fotografii žalobkyně se smyšleným výrokem, který jí přisuzuje nepravdivé sdělení, že na objednávku „pana S.“ vytváří na žalovaného „nepravdivou špinu“. Příspěvek byl sdílen širokou veřejností a byl způsobilý vyvolat dojem, že jde o skutečný výrok žalobkyně. Vyvolal řadu negativních a vulgárních reakcí. Došlo k neoprávněnému zásahu do občanské cti a profesní pověsti žalobkyně, jakož i do jejího práva na ochranu podoby. Žalovaný příspěvek odmítl odstranit.

2. Žalovaný potvrdil, že na svém facebookovém profilu dne sdílel předmětný příspěvek. Ten mu byl zaslán třetí osobou z facebookového profilu „jsem zděšena“. Šlo o sarkasmus, kterým bylo reagováno na veřejnou debatu. České centru pro investigativní žurnalistiku krátce před volbami zveřejnilo kauzu „Pandora Papers: V hlavní roli A. B.“, která výrazným způsobem negativně ovlivnila předvolební kampaň žalovaného. Žalovaný byl v podstatě obviněn z trestného činu praví špinavých peněz, což vyvolalo značný zájem veřejnosti. Po volbách do Poslanecké sněmovny byl žalovaný těchto obvinění zproštěn. Další osoby v této kauze označeny nebyly. Lze se tedy domnívat, že svým článkem se žalobkyně snažila ovlivnit výsledek voleb. Satirický příspěvek na jeho Facebooku měl tedy reálný základ a byl pronesen ve veřejné debatě. Zásah soudu proto není na místě.
3. Žalobkyně jako účastnice řízení uvedla, že je pro ni prioritou důvěra čtenářů. Tuto důvěru příspěvek žalovaného silně negativně ovlivňuje. Zejména u nových čtenářů, kteří zatím neznají práci žalobkyně. Má strach o sebe i svoji rodinu, neboť má dvě dcery v pubertálním věku, které intenzivně sledují sociální sítě. Na těch se dozvěděly, jak čtenáři reagovali na příspěvek žalovaného. Dcery se tedy o žalobkyni i o sebe bojí, příspěvky sledují, jsou dotazovány svými spolužáky, vše velmi intenzivně vnímají. Obávají se, aby někdo nezaútočil na žalobkyni, neboť podobnou věc již v minulosti zažily a to po smrti novináře K., se kterým žalobkyně spolupracovala. Tehdy byla celé rodině přidělena policejní ochrana a žalobkyně dospěla k názoru, že pokud se novinář sám nebrání, je vystaven značným útokům, které mohou být i nebezpečné. Obranu žalovaného, že jde o jistou formu satiry, považuje žalobkyně za čistý alibismus. Již v minulosti negativně komentoval práci žalobkyně a u svých sledovatelů vyvolal reakce, které rozhodně nelze považovat za legraci nebo satiru. Tito čtenáři berou informace žalovaného vážně. Žalobkyně očekávala ze strany žalovaného na své články určitou negativní reakci, proto

nereagovala na video, které o její práci natočil. Asi po půl roce uveřejnil příspěvek, který je předmětem tohoto řízení a který žalobkyně považuje za překročení přijatelných mezí. Rozhodně nevedl k vyvolání nějaké smysluplné veřejné debaty, pouze k vyvolání útoku na osobu žalobkyně. Proto se žalobkyně domáhá omluvného dopisu, neboť se domnívá, že by bylo vyvráceno obvinění ze zaplacení příspěvků a uklidnilo by to situaci v rodině. Žalobkyně nikdy nepíše na objednávku, nezveřejňuje nepravdivé informace, příspěvek žalovaného je tedy zcela nepravdivý. Po kritice žalovaného začala docházet na terapii, neboť pociťovala zdravotní problémy. O zveřejnění článku Pandora Papers rozhodla Mezinárodní organizace novinářů. Žalovaná argumentovala tím, že nejde o zcela vhodný termín s ohledem na to, že se jedná o předvolební období. Bylo jí řečeno, že volby probíhají neustále a že článek bude k určitému datu zveřejněn. Pokud by nesouhlasila, byl by publikován v zahraničních médiích a přebrán českými médii. Tento článek byl kolektivní prací většího množství novinářů.

4. Žalobkyně učinila předmětem řízení příspěvek, který byl dne [REDACTED] uveřejněn na facebookové stránce žalovaného. Jde o podobiznu žalobkyně s textem: Pokud by se B [REDACTED] opovážil kandidovat na prezidenta, tak už je dávno s panem S [REDACTED] domluvené, že na něho týden před volbami zase našijeme nějakou nepravdivou špínu. Posledně to zabralo. Pan S [REDACTED] byl moc spokojený!

V levém rohu příspěvku je odkaz na autora příspěvku „jsem zděšena“ s obrázkem čarodějnice na koštěti.

Žalovaný tvrdí, že šlo o satirický příspěvek, který reagoval na veřejnou debatu ve společnosti a nemohl zasáhnout osobnost žalobkyně.

5. Z listinných důkazů předložených účastníky byly zjištěny tyto významné skutečnosti:

Příspěvek byl uveřejněn dne [REDACTED] a zaznamenal 1,1 tisíc sdílení. Ze strany čtenářů (sledovatelů) na něj bylo reagováno vulgárními komentáři ve vztahu k žalobkyni.

Také na sociálních sítích žalobkyně se objevily komentáře s vulgárním obsahem (jste mizerná mrcha, styďte se, straší píča, svině, husa, presstitutka apod.).

Žalobkyně předložila Analýzu dodržení standardů novinářské práce ve věci A [REDACTED] B [REDACTED] ml. a Pandora Papers. Masarykova univerzita v Brně dospěla k názoru, že kauza Pandora Papers je

soubor dokumentů resp. novinářských textů z žánru investigativní žurnalistiky, která byla zveřejněna v říjnu roku 2021 Mezinárodním konsorciem investigativních novinářů. Jde o výsledek mezinárodního týmu, jehož metody lze z dlouhodobého hlediska považovat za vysoce profesionální, a to včetně dodržování hodnot vyváženosti (oslovení těch, kterých se kauza týká) a ověřování a podstata kauzy je založena na konkrétních faktech a dokumentaci, jež nebyla zpochybněna ani samotnými dotřenými osobami. Texty byly uveřejněny ve veřejném zájmu, nešlo o difamační kampaň a novináři podali nadstandardní výkon převyšující zvyklosti domácí investigativní žurnalistiky.

Dopisem ze dne 8. 4. 2020 byl žalovaný vyzván k odstranění příspěvku ze dne [REDAKCE] a k uveřejnění písemné omluvy.

Podle § 81 odst. 1) o. z. chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého.

Podle § 81 odst. 2) o. z. ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.

Podle § 82 odst. 1) o. z. člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno, nebo aby byl odstraněn jeho následek.

6. Žalobkyně se domáhá ochrany osobnosti a náhrady nemajetkové újmy – uveřejnění omluvného dopisu. Především je nutno konstatovat, že ke vzniku občanskoprávní odpovědnosti za zásah do práva na ochranu osobnosti dochází za splnění těchto předpokladů:
- 1) existence protiprávního jednání nebo opomenutí původce zásahu,
 - 2) objektivní způsobilost takového zásahu buď porušit, nebo alespoň ohrozit osobnostní práva oprávněné osoby,
 - 3) příčinná souvislost mezi takovým jednáním a jeho následkem.
- Odpovědnost je založena na objektivním principu. Neoprávněným zásahem je zásah do osobnosti fyzické osoby, který je v rozporu s objektivním právem. Nenaplněním jakékoli z těchto podmínek se vylučuje možnost vzniku odpovědnosti.

Při řešení sporu o ochranu osobnosti jde vždy o řešení kolize mezi základním právem na svobodu projevu a základním právem na ochranu důstojnosti se cti jednotlivce, pokud je zásah do osobnostních práv jednotlivce výsledkem tohoto střetu. K posouzení rovnováhy mezi svobodou projevu a právem na ochranu osobnosti je nutno provést tzv. test proporcionality (v souladu s nálezem Ústavního soudu II. ÚS 205/14). Tímto testem soud zjišťuje, zda výroky, které byly učiněny předmětem řízení, jsou v rozporu s právem a zda jimi byla zasažena osobnost žalobkyně. Žalovaný sdílením příspěvku, jehož autorem je třetí subjekt, realizoval své právo na svobodný projev. Každý člověk má právo šířit informace, ovšem se zřetelem na požadavek proporcionality. Svoboda projevu platí nejen pro informace nebo myšlenky přijímané příznivě či považované za neškodné a nedůležité, ale rovněž pro ty, které jsou nepříjemné, šokující, či znepokojující. Nicméně svoboda projevu, tedy právo pronášet kritiku, má v demokratické společnosti své meze. Jejich překročení vede k nežádoucím újmám na osobnosti kritizovaných osob. Je proto nutno zkoumat sledovaný účel kritiky, způsob zpracování tématu, jakož i předpokládaný účinek kritického projevu. Svoboda projevu neznamená pouze právo, ale také odpovědnost za případné negativní následky.

7. Soud proto příspěvek žalovaného podrobil testu proporcionality. Zkoumal především:
- 1) povahu jeho výroků, tedy zda šlo o skutková tvrzení či hodnotící soudy. Skutková tvrzení se opírají o fakta, objektivně existující realitu, která je zjiřitelná pomocí dokazování. V zásadě platí,

že uveřejnění pravdivé informace nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokud tento údaj není podáván tak, že zkresluje skutečnost, či není natolik intimní, že by odporoval právu na ochranu soukromí a lidské důstojnosti. Hodnotící soudy naopak vyjadřují subjektivní názor svého autora, který k danému faktu zaujímá určitý postoj tak, že jej hodnotí z hlediska správnosti a přijatelnosti na základě vlastních (subjektivních) kritérií. Hodnotící soud proto nelze jakkoli dokazovat, je však nutné zkoumat, zda se zakládá na pravdivé informaci, zda forma jeho veřejné prezentace je přiměřená a zda zásah do osobnostních práv je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky. Je tedy nutno zjistit, zda primárním cílem kritiky není hanobení nebo zneuctění dané osoby.

V daném případě není žalovaný obviněn z toho, že je autorem daného příspěvku, je mu vyčítáno, že daný příspěvek převzal a šířil dále na svých sociálních sítích. Ze samotného příspěvku je zřejmé, že byl převzat od třetího subjektu („jsem zděšena“ s obrázkem čarodějnice na koštěti). Soud se tedy zabýval tím, zda zveřejnění tohoto příspěvku, který má znevažující obsah, bylo způsobitelné ohrozit nebo poškodit osobnost žalobkyně a zda jeho obsah či forma zveřejnění vybočují z mezí řádného výkonu práva na svobodný projev. Jde o to, zda mezi zveřejněním této informace a porušením osobnostní sféry žalobkyně existuje příčinná souvislost a zda tento zásah přesahuje přípustnou míru kritiky, kterou již nelze v demokratické společnosti tolerovat.

Při hodnocení povahy příspěvku se soud ztotožnil s názorem žalovaného, že šlo o nadsázku a satiru, tedy hodnotící soud, jehož pravdivost nelze prokazovat ale je nutno se zabývat tím, zda má reálný základ. Satira je svébytný žánr, založený na kombinaci ironie, humoru, nadsázky a výsměchu. Jejím cílem je především kritika společenských jevů a nedostatků. Má za cíl upozornit na daný stav a přimět k zamyšlení a nápravě. Soud je přesvědčen, že daným způsobem upravená fotografie žalobkyně s připsaným textem a označená obrázkem čarodějnice jednoznačně svědčí o tom, že jde o žert a nadsázku a že ho tímto způsobem vnímali čtenáři Facebooku. Také vytvořením satirického obrázku lze samozřejmě zasáhnout osobnost člověka, nicméně jeho pouhé šíření, tedy převzetí a uveřejnění na Facebooku, nelze s ohledem na pokleslou úroveň sociálních sítí, považovat za protiprávní úkon. Žalovaný není autorem tohoto satirického příspěvku, je pouze jeho šířitelem. Tyto aktivity žalovaného jsou sice nevkusné, nikoli však protiprávní. Kritika žalobkyně rozhodně nemohla vyvolat seriózní diskusi, byla odvetou za kauzu Pandora Papers a byla evidentně šířena s úmyslem poškodit žalobkyni. Tento svůj účel splnila (viz reakce čtenářů Facebooku). Jednání žalovaného je tedy rozhodně přinejmenším nemravné.

Dále se soud zabýval formou výroku. Text připojený k fotografii žalobkyně neobsahuje žádné vulgární výrazy, nicméně jeho šíření bylo způsobitelné u určité části sledovatelů vyvolat značně vulgární a dehonestující reakce.

3) postavení kritizované osoby a kdo výroky pronáší.

Jde o spor mezi dvěma veřejně činnými osobami, neboť žalobkyně je novinářkou a tudíž je povinna snášet vyšší míru kritiky. Žalovaný je aktivním politikem, jehož povinností je důsledně si ověřovat informace, které šíří a nést za své výroky vyšší míru odpovědnosti. Jde obecně o diskusi ve veřejné sféře, která je ve zvýšené míře hájena proti soudnímu zásahu.

4) chování kritizované osoby.

Šířením daného příspěvku, tedy snaha o poškození žalobkyně je evidentně následkem novinářské činnosti žalobkyně. Žalobkyně se v minulosti intenzivně zabývala osobou žalovaného a jeho kauzou Pandora Papers. Její aktivity měly pravděpodobně vliv na politickou kariéru (zejména na výsledek voleb) žalovaného. Žalovaný tuto kritiku neunesl a nadále obviňuje žalobkyni ze svých neúspěchů. Žalobkyně sice předpokládala určitou negativní reakci žalovaného, nicméně jeho útoky na osobu žalobkyně jsou zcela nepřiměřené a vzbuzují u žalobkyně oprávněnou obavu před reakcí politických fanoušků žalovaného. Kritika žalovaného tedy jednoznačně nesledovala legitimní cíl, tedy odbornou diskusi na politické téma, nýbrž naopak vedla k vyvolání vulgárních

útoků primitivnější části čtenářů facebookových stránek žalovaného. Tohoto účinku si musel být žalovaný vědom.

8. Soud tedy konstatuje, že se žalovaný sice nedopustil porušení práva, nicméně jednoznačně nemravného jednání a zneužití práva na svobodu projevu, které nepoživá právní ochrany (§ 8 o.z.).

Toto nemorální jednání může být za určitých okolností příčinou vzniku občanskoprávní odpovědnosti za zásah do osobnostních práv žalobkyně.

9. Soud se proto dále zabýval tím, zda tímto jednáním mohla žalobkyni vzniknout újma. Provedeným dokazováním bylo zjištěno, že žalobkyně (a její rodinní příslušníci) čelí na základě příspěvku žalovaného agresivním reakcím a výhrůzkám na sociálních sítích. S ohledem na satirický obsah příspěvku nelze předpokládat újmu na profesionální cti žalobkyně, ale rozhodně nebezpečí újmy v její soukromé sféře a rodinném životě. Útoky na sociálních sítích v ní vzbuzují obavy o svoji bezpečnost a poškozují její psychickou rovnováhu. Také děti žalobkyně jsou nuceny snášet negativní následky masivního šíření daného příspěvku na sociálních sítích. Nadávky a výhrůžky, které žalobkyně zaznamenala po zveřejnění příspěvku, není povinen snášet žádný řádný občan. Navíc jsou vysoce nežádoucím společenským jevem, který při překročení mezí slušnosti nelze tolerovat.

Soud tedy na základě testu dospěl k závěru, že šířením příspěvku žalovaný zasáhl osobnost žalobkyně, zejména její čest a důstojnost. Proto žalobě částečně vyhověl a uložil žalovanému daný příspěvek z jeho sociálních sítí odstranit.

10. Žalobkyně se dále domáhala písemné omluvy.

S ohledem na to, že soud konstatoval pouze nižší formu porušení práva (nemravné jednání), považuje požadavek písemné omluvy na sociálních sítích za nepřiměřený, když samotné odstranění příspěvku je dostatečným zadostiučiněním. Šíření hanlivých příspěvků na sítích je bohužel zcela běžným společenským úkazem a nelze předpokládat, že za každý nemravný či nevkusný příspěvek bude následovat písemná omluva. Určité míře nebezpečí dehonestujících příspěvků se dobrovolně vystavuje každý uživatel sociálních sítí. Navíc by v daném případě mělo uveřejnění písemné omluvy (po odstranění příspěvku) kontraproduktivní efekt, neboť by znovu přitáhl nežádoucí pozornost veřejnosti k osobě žalobkyně. Soud proto v tomto rozsahu návrh žalobkyně jako nedůvodný zamítl.

11. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2) o. s. ř. za situace, kdy ani jeden z účastníků neměl ve věci plný úspěch.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení ke Krajskému soudu v Praze prostřednictvím zdejšího soudu.

Praha 21. prosince 2022

JUDr. Simona Kačerová v. r.
předsedkyně senátu